

POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE PUŁAWSKIM
NA LATA 2016 - 2022

Puławy 2016 r.

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.	4
1.1. Rodzaje przemocy.	
1.2. Kryteria przemocy.	
1.3. Cykl przemocy.	
1.4. Charakterystyka osób doświadczających przemocy.	
1.5. Skutki przemocy.	
1.6. Czynniki ryzyka.	
2. Przemoc w rodzinie w kontekście obowiązujących aktów prawnych.	10
2.1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie.	
2.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	
2.3. Procedura Niebieskiej Karty.	
3. Zasoby instytucjonalne powiatu puławskiego.	12
4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie puławskim.	17
5. Analiza SWOT.	22
6. Cele strategiczne i kierunki działania – sposób realizacji, wskaźniki i oczekiwane rezultaty.	23
7. Realizacja programu	26
- odbiorcy programu – grupy docelowe	
- realizatorzy	
- źródła finansowania	
- czas realizacji	
- monitoring.	

Wprowadzenie

Opracowanie powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest wykonaniem nałożonego na powiat obowiązku wynikającego z art.6 ust.3 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program określa kompleksowe działania skierowane zarówno na profilaktykę przeciwdziałania przemocy, jak również na ochronę ofiar przemocy i edukację sprawców stosujących przemoc.

Zaplanowane w programie działania są kontynuacją szeregu czynności, które podjęto w ramach realizacji wcześniej uchwalonego „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011- 2015”.

Obecny program określa cztery zakresy podstawowych działań skierowanych do różnych grup odbiorców:

- 1) uprzedzające: informacyjne, edukacyjne, kierowane do ogółu mieszkańców powiatu puławskiego, a także do osób pracujących z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie;
- 2) interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne, kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 3) wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne, kierowane do osób doznających przemocy w rodzinie;
- 4) korekcyjno-edukacyjne, kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zaplanowane działania są spójne z wyznaczonymi kierunkami w dokumentach strategicznych krajowych i wojewódzkich, tj. „Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020”, „Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2016”, „Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Puławskiego na lata 2016 - 2022”.

1. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Problem przemocy w rodzinie, przez wiele lat przemilczany i marginalizowany, obecnie uważany jest za istotny problem społeczny. Samo zjawisko jest trudne do zdiagnozowania, jednak z analizy porównawczej wyników różnych badań wynika, że około 25% rodzin w naszym kraju jest dotkniętych problemem przemocy. Z doświadczenia osób i organizacji zajmujących się przemocą domową wynika, że liczba ta nie odzwierciedla powagi problemu. Wiele sytuacji przemocowych zachodzących wewnątrz rodziny nie wychodzi na światło dzienne i nie jest zgłaszanych. W ostatnim okresie zauważa się jednak większą wrażliwość społeczną i wzrost świadomości, co powoduje większą liczbę zgłaszanych sytuacji przemocy domowej.

W rodzinach przemocy doświadczają najczęściej dzieci, kobiety, osoby starsze i coraz częściej osoby niepełnosprawne.

Przemoc można spotkać w różnych domach we wszystkich zakątkach świata. Ofiarami przemocy w rodzinie mogą być kobiety, mężczyźni, młodzi lub starzy, bogaci albo biedni, pochodzący ze wszystkich warstw społecznych i o różnych wpływach politycznych. Badania wykazują jednak, że prawdopodobieństwo jej wystąpienia wzrasta w tych środowiskach, gdzie obserwowane jest nasilenie zjawisk patologicznych, np. alkoholizmu, narkomanii, przestępczości, w rodzinach zdeintegrowanych i dysfunkcyjnych, a także w rodzinach dotkniętych bezrobociem i biedą w różnych jej odmianach („Przemoc dzieci i młodzieży”, red J. Papież, A. Płukis, wyd A. Marszałek, Toruń 1998).

Aktualny, wiarygodny wymiar zjawiska przemocy domowej nigdy nie będzie dokładnie znany ale jasne jest, że przemoc składa się na sytuację wielu rodzin na całym świecie.

Na potrzeby niniejszego programu przyjęto definicję przemocy określoną w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie zjawisko przemocy w rodzinie oznacza „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

1.1. Kryteria przemocy

O przemocy możemy mówić, gdy jest spełnionych kilka warunków.

- Intencjonalność – działania sprawcy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia ofiary i zadawania jej bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko on wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.
- Dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, ofiara przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca – coraz bardziej silny i bezkarny.
- Naruszanie godności i praw – sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia itp.).
- Powodowanie cierpienia i szkód – ofiary przemocy doznają zarówno szkód fizycznych, jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

1.2. Rodzaje przemocy

- przemoc fizyczna – zamierzone działanie człowieka zwrócone przeciwko fizyczności członków jego rodziny, niosące ryzyko uszkodzenia ciała, tj. zadawanie fizycznych ran, bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, szarpanie, policzkowanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi, zadawanie bólu;
- przemoc psychiczna (emocjonalna) – sprawowanie przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą, poniżanie, straszenie, grożenie zabójstwem, użyciem przemocy, zabranie dzieci, niszczeniem rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, wyśmiewanie, krytykowanie, wmawianie choroby psychicznej;
- przemoc seksualna – zmuszanie osoby do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli, tj. wymuszenie pożycia seksualnego i nieakceptowanych praktyk

seksualnych, obnażanie się, ukazywanie treści pornograficznych małoletnim, dotykanie narządów płciowych małoletnich;

- przemoc ekonomiczna – kontrolowanie środków niezbędnych do utrzymania ekonomicznej niezależności ofiary, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, ograniczanie dostępu do wspólnych pieniędzy, zmuszanie do proszenia o pieniądze;
- zaniedbanie – długotrwanie niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i emocjonalnych osoby zależnej powodujące pogorszenie stanu zdrowia i zaburzenia rozwoju.

Formy przemocy często występują łącznie, objawiając się w różnych postaciach i konfiguracjach. Należy podkreślić, że bez względu na formę przemoc powoduje trwałe i nieodwracalne szkody w sferze osobistej osoby doświadczającej przemocy, jak również ma negatywne skutki społeczne.

1.3. Cykl przemocy

- Faza narastania napięcia – wzrost napięcia i narastanie sytuacji konfliktowych

W tej fazie osoba stosująca przemoc staje się napięta i stale poirytowana. Każdy drobiazg wywołuje złość, z byle powodu wywołuje awanturę. Może poniżyć ofiarę – jej kosztem poprawiając swoje samopoczucie. Sprawia wrażenie jakby coraz mniej panował nad swoim gniewem. Osoba, która przemocy doznaje uspokaja sprawcę, wywiązuje się ze swoich obowiązków, spełnia wszystkie zachcianki sprawcy. Często go przeprosza i ulega mu. Niektóre osoby mają w tej fazie różne dolegliwości fizyczne jak: bóle żołądka, głowy, bezsenność, utrata apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia lub stają się niespokojne i pobudliwe nerwowo. Jest to wynik narastania napięcia, który w pewnym momencie staje się nie do wytrzymania.

- Faza gwałtownej przemocy – wybuch gniewu i wyładowanie agresji

W tej fazie partner staje się gwałtowny. Wpada w szał i wyładowuje się, najczęściej na słabszych członkach rodziny. Eksplozję wywołuje z reguły jakiś drobiazg, np. opóźnienie posiłku. Przemoc doznawana w tej fazie może być mniej lub bardziej groźna fizycznie, ale zawsze jest bardzo krzywdząca emocjonalnie. Po zakończeniu wybuchu osoba doznająca przemocy jest w szoku, nie może uwierzyć w to co się stało, odczuwa wstyd i przerażenie.

– Faza miodowego miesiąca

Partner nagle staje się zupełnie inną osobą. Okazuje skruchę, żal, przeprasza i obiecuje, że taka sytuacja nigdy się nie powtórzy. Przynosi kwiaty, prezenty – zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił, a przemoc była jedynie incydentem. Problem z fazą miodowego miesiąca polega na tym, że jak każdy miodowy miesiąc nie trwa długo.

To pułapka, która zatrzymuje ofiary w cyklu przemocy .

Cykle takie mogą trwać przez wiele lat, przy czym zwykle coraz krótsze są fazy „miodowego miesiąca”, a wydłużają się i bardziej dramatycznie przebiegają fazy narastania napięcia i gwałtownej przemocy. Po pewnym czasie faza miodowego miesiąca zanika całkowicie i pozostają tylko dwie fazy cyklu (Fazy przemocy w rodzinie, źródło: www.niebieskalinia.pl).

1.4. Charakterystyka osób doświadczających przemocy

Osoby, które doświadczają przemocy wymagają wieloaspektowego i długotrwałego wsparcia. Pomoc ofiarom przemocy jest bardzo trudna. Trudności te wynikają ze specyfiki osobowości osób doświadczających przemocy (niskie poczucie własnej wartości, brak wiary w zmiany, silne poczucie winy), co powoduje, że osoby te szybko wycofują się z kontaktu, mają wysoki poziom lęku przed sprawcą, czują się od niego uzależnione i zupełnie bezradne. U ofiar przemocy domowej, nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń prowadzi m.in. do powstania syndromu wyuczonej bezradności i syndromu sztokholmskiego (uzależnienie ofiary od sprawcy). W celu zapewnienia ofiarom przemocy bezpieczeństwa i odzyskania kontroli nad własnym życiem konieczne jest odizolowanie ich od osoby stosującej przemoc poprzez zapewnienie schronienia i objęcie szeroko rozumianym poradnictwem. Oprócz indywidualnej pomocy osobom doświadczającym przemocy, które zgłaszają problem długotrwałej przemocy fizycznej i emocjonalnej ze strony najbliższych, wskazane są regularne, grupowe spotkania o charakterze wspierającym i psychoedukacyjnym. U osób, które doświadczały przemocy domowej szczególnie ważna jest praca nad własnymi emocjami, przeżyciami, które wpływają na ich relacje z dziećmi i stosowane przez nich metody wychowawcze. Osoby doświadczające przemocy mają małe poczucie wpływu na własne życie, co często skutkuje również ich dużą bezradnością w sprawach wychowywania własnych dzieci. Dlatego też konieczne jest wsparcie tych osób w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci.

1.5. Skutki przemocy

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym. Skutkiem doznawanej przemocy mogą być zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, podatność na uzależnienia od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych. Osoby dorosłe doznające przemocy w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji mogą ponieść śmierć, mogą doznać urazów fizycznych lub trwałego kalectwa.

W przypadku dzieci i młodzieży, która doświadcza przemocy, skutkiem mogą być również konflikty z prawem, zachowania agresywne, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

Osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie są także jej świadkowie, m.in. dzieci, osoby zależne. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której występuje zjawisko przemocy, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Mogą występować u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania.

U osób dorosłych, które doświadczały przemocy lub były jej świadkami w dzieciństwie, istnieje ryzyko występowania zachowań agresywnych i przemocowych. Zjawisko przemocy w rodzinie może być problemem międzypokoleniowym. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczyli przemocy w rodzinie, mogą mieć trudności z funkcjonowaniem w rolach małżonka, rodzica itp., co może skutkować tym, że ich dzieci mogą mieć niezaspokojone potrzeby życiowe. Krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia.

Przemoc w rodzinie zawsze narusza prawa osoby, przeciwko której jest skierowana. Skutkiem ich naruszania jest odpowiedzialność prawna osoby, która stosuje przemoc. Rodzaj odpowiedzialności prawnej zależy do tego, jakich zachowań dopuścił się sprawca. Ze względu na to, że nie ma przepisu, który wprowadzałby jeden rodzaj kary dla osób stosujących przemoc wobec najbliższych oznacza to, że każde pojedyncze zachowanie będące przemocą w rodzinie może powodować dla sprawcy różne konsekwencje prawne. Ustawodawca przewidział za takie zachowanie m.in. sankcję w postaci kary pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

1.6. Czynniki ryzyka

- Normy społeczne i kulturowe.

Przemoc w rodzinie jest skutkiem wielowiekowego społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach nadal akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych oraz panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Ponadto nadal silne jest przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do jej sfery prywatności. Z jednej strony wywołuje to poczucie bezkarności sprawcy i bezradności ofiary, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy ofiary rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei sprawcy nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych. Badania pokazują, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

- Dziedziczenie wzorca przemocy.

Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich mogą modelować zachowania dorosłych, których są świadkami lub których bezpośrednio doświadczają. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów oraz uzyskiwania przewagi, kontroli, władzy.

- Uzależnienie i nadużywanie alkoholu

Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Także wielu sprawców przemocy domowej krzywdząc swoich najbliższych znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Ponad połowa pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje na to, że nie ma związku przyczynowo-skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

– Środowisko społeczne.

Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy w rodzinie (w badaniach przeprowadzonych przez CBOS w 2005 r. Polacy wskazują brak pieniędzy jako główną przyczynę konfliktów w domu). Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

2. Przemoc w rodzinie w kontekście obowiązujących aktów prawnych

2.1. Akty prawne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu w rodzinie oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 125 poz. 842.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej tekst jednolity – Dz. U. 2015 poz. 163, ze zm.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /tekst jednolity – Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie Procedury „Niebieskiej Karty” oraz formularzy Niebieskiej Karty – Dz.U. z 2011r. Nr 2019 poz. 1245.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 - Uchwała Rady Ministrów Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 r.
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2016
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny – Dz.U. Nr 88, poz. 553.
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy – Dz.U. z 2012 r. poz. 788, z późn. zm.

2.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest zgodny z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Jest również zgodny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Puławskiego w obszarze pomocy społecznej na lata 2016 – 2022.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 6).

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

2.3. Procedura „Niebieskiej Karty”

Dokonana w 2010 r. nowelizacja ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na Radę Ministrów obowiązek wydania rozporządzenia określającego zasady procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzory stosownych formularzy. Szczegółowe warunki realizowania procedury „Niebieskiej Karty” określa rozporządzenie. Wspomniana procedura postępowania ma na celu zatrzymanie przemocy w rodzinie oraz pomoc w wychodzeniu z tej sytuacji. Uruchomienie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela jednej z następujących służb: policji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (np. pracownika socjalnego), oświaty

(np. pedagoga, dyrektora szkoły, nauczyciela), ochrony zdrowia (np. lekarza, pielęgniarkę, ratownika medycznego), komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wszczęcie procedury powinno występować nawet w sytuacjach, w których jedynie zaistniało podejrzenie stosowania przemocy, nawet nie poparte dowodami. Dopiero w toku prowadzenia procedury wymaga się aby przypuszczenie stosowania przemocy zostało uzasadnione (uprawdopodobnione).

Karta A – wszczęcie procedury. Osoba wszczynająca procedurę przekazuje wypełniony formularz do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego niezwłocznie, tzn. nie później niż w terminie 7 dni (kopia zostaje u wszczynającego procedurę). Następnie przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, nie później niż w ciągu 3 dni przekazuje go członkom Zespołu lub grupie roboczej.

Karta B – przekazuje się ją osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

Karta C – na posiedzeniu członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupa robocza w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, dokonują analizy sytuacji rodziny i wypełniają formularz „Niebieska Karta C”. Niestawiennictwo osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie nie wstrzymuje prac Zespołu Interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

Karta D – Członkowie ZI lub grupy roboczej wypełniają formularz „Niebieska Karta D” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Możliwe jest wypełnienie Karty D w miejscu zamieszkania osoby podejrzanej o stosowanie przemocy. Zakończenie procedury następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie w sposób trwały oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Procedura zostaje również zamknięta, gdy zespół rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań.

3. Zasoby instytucjonalne powiatu puławskiego

W powiecie puławskim funkcjonuje lokalny system wsparcia osób uwikłanych w przemoc w rodzinie, w skład którego wchodzi: Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ośrodki pomocy społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach, Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa. Ponadto placówki ochrony zdrowia i placówki oświatowe mogą m.in. w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie uruchomić procedurę „Niebieskiej Karty”.

Na poziomie gmin działania związane ze wsparciem osób uwikłanych w przemoc domową, w formie bardzo zróżnicowanej wykonują ośrodki pomocy społecznej, które zgodnie z art.7 pkt. 7 ustawy o pomocy społecznej są zobowiązane do udzielania pomocy osobom oraz ich rodzinom w szczególności z powodu przemocy w rodzinie.

Ośrodki pomocy społecznej są zobowiązane m.in. do prowadzenia konsultacji i porad w sprawach przemocy w rodzinie, udziału w sporządzaniu diagnozy sytuacji rodzinnej w kontekście przemocy w rodzinie, udzielania poradnictwa psychologicznego i prawnego osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownicy socjalni przeprowadzają wywiad środowiskowy umożliwiający diagnozę sytuacji rodziny lub osoby, mają również możliwość interweniowania w środowisku w celu sprawdzenia sytuacji w miejscu zamieszkania rodziny. Uruchamiają procedurę „Niebieskiej Karty” przewidzianą dla pomocy społecznej w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie (nie wymaga to zgody osoby dotkniętej przemocą) oraz przygotowują plan pomocy i monitorują efekty podjętych działań. Wskazują także miejsca zajmujące się pomaganiem osobom doświadczającym przemocy domowej, informują o możliwości otrzymania schronienia, np. w schroniskach, hostelach, ośrodkach interwencji kryzysowej, a w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamiają organy ścigania. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownicy socjalni wykonujący obowiązki służbowe w porozumieniu z funkcjonariuszem Policji oraz przedstawicielem ochrony zdrowia, mają prawo odebrać dziecko z rodziny.

Ośrodki pomocy społecznej na terenie powiatu puławskiego:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie - ul. Rynek 14, 24-105 Baranów,
tel. 81 883 41 54,

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowcu - ul. Lubelska 21, 24-123 Janowiec,
tel. 81 881 55 04,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kazimierzu Dolnym - ul. Lubelska 32/24, 24-120 Kazimierz
Dolny, tel. 81 881 01 53,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Końskowoli - ul. Pożowska 3 A, 24-130 Końskowola,
tel. 81 881 69 09,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurowie - ul. Lubelska 35, 24-170 Kurów, tel. 81 881 14 90,

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markuszowie - ul. M. Sobieskiego 1,
24-173 Markuszów, tel. 81 881 80 71,

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nałęczowie - ul. Kolejowa 7, 24-150 Nałęczów,
tel. 81 501 44 81,

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach - ul. Leśna 17, 24-100 Puławy,
tel. 81 458 62 01, 81 458 62 09,

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Puławach - ul. Dęblińska 4, 24-100 Puławy,
tel. 81 889 05 06,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wąwolnicy - ul. Lubelska 39, 24-160 Wąwolnica,
tel. 81 882 50 51,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Żyrzynie - ul. Powstania Styczniowego 15, 24-103 Żyrzyn,
tel. 81 881 42 68.

W każdej gminie funkcjonują **Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, w których skład wchodzi przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy specjaliści. Zadaniem Zespołu jest kompleksowe udzielanie wsparcia rodzinom oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb. Zespół Interdyscyplinarny zajmuje się również zbieraniem i przekazywaniem informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie, jak również gromadzeniem informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku. Zespoły Interdyscyplinarne powinny również inicjować działania zmierzające do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z osobami uwikłanymi w przemoc - organizowanie szkoleń, konferencji itp.

Zespoły Interdyscyplinarne na terenie powiatu puławskiego:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Baranowie –
ul. Rynek 14, 24-105 Baranów, tel. 81 883 41 54

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Janowcu -
ul. Lubelska 21, 24-123 Janowiec, tel. 81 881 55 04

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kazimierzu Dolnym
- ul. Lubelska 32/24, 24-120 Kazimierz Dolny, tel. 81 881 01 53

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Końskowoli -
ul. Pożowska 3 A, 24-130 Końskowola, tel. 81 881 69 09

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kurowie -
ul. Lubelska 35, 24-170 Kurów, tel. 81 881 14 90

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Markuszowie - ul. M. Sobieskiego 1, 24-173 Markuszów, tel. 81 881 80 71

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Nałęczowie - ul. Kolejowa 7, 24-150 Nałęczów, tel. 81 503 70 04

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Puławach - ul. Leśna 17, 24-100 Puławy, tel. 81 458 69 78, 503 657 055

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Puławy - ul. Dęblińska 4, 24-100 Puławy, tel. 81 889 05 06

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wąwolnicy - ul. Lubelska 39, 24-160 Wąwolnica, tel. 81 882 50 51

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Żyrzynie - ul. Powstania Styczniowego 10, 24-103 Żyrzyn, tel. 81 881 42 26

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach udziela wsparcia osobom i rodzinom będącym w kryzysie psychicznym, w tym dotkniętym przemocą domową oraz specjalistycznego poradnictwa prawnego w zakresie prawa rodzinnego, oferuje pomoc psychologiczną w ramach bezpłatnej infolinii 800 110 001, udziela schronienia w hostelu dla ofiar przemocy domowej oraz ma w swojej ofercie program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach - al. Królewska 3, 24-100 Puławy, tel. 81 888 04 92, 81 888 53 05, 81 888 53 06 fax 81 888 04 92 pcpr_pul@o2.pl infolinia 800110001

Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego realizuje Program pomocy całodobowej dla ofiar przemocy w rodzinie z możliwością udzielenia schronienia, w ramach którego realizuje indywidualne spotkania dla sprawców przemocy, prowadzi hostel dla ofiar przemocy, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo prawne, poradnictwo socjalne, terapię indywidualną, interwencje poza stacjonarne oraz telefon zaufania dla mieszkańców miasta Puławy.

ul. Mickiewicza 2a, 24-100 Puławy, tel. 81 888 42 20, fax 81 458 62 28, psozp@poczta.onet.pl

Program - ul. Wólka Profecka 26, 24-100 Puławy, tel. 81 458 62 22, infolinia: 800 306 833

Sąd Rejonowy w Puławach w związku ze zjawiskiem przemocy domowej zajmuje się rozstrzyganiem wniosków z Prokuratury bądź Policji w sprawie orzekania środków

karnych wobec sprawców przemocy w rodzinie oraz orzekaniem wobec sprawców przemocy obowiązków przewidzianych w art. 72 §1 kodeksu karnego, m.in. powstrzymywania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających, poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu albo oddziaływaniom terapeutycznym, uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych, powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonymi lub innymi osobami w określony sposób lub zbliżania się do pokrzywdzonego lub innych osób, opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym i jeżeli sprawca tego nie uczyni zastosowaniem środka izolacyjnego w postaci tymczasowego aresztowania.

Zespoły kuratorskiej służby sądowej wykonują m.in. czynności związane ze sprawowaniem dozorów nad skazanymi z art. 207 §1 Kodeksu karnego („kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5). W ramach sprawowanych dozorów kuratorzy zawodowi dla dorosłych wykonują czynności kontrolne, diagnostyczne i resocjalizacyjne w stosunku do skazanych oraz czynności doradczo-edukacyjne dla członków rodzin dozorowanych, tj. żon i dzieci.

II Wydział Karny – ul. Lubelska 7, 24-100 Puławy, tel. 81 888 93 16 lub 19

III Wydział Rodzinny i Nieletnich – al. Partyzantów 6a, 24-100 Puławy, tel. 81 888 55 85

Prokuratura Rejonowa w Puławach przyjmuje zgłoszenia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, prowadzi i nadzoruje postępowania przygotowawcze, m.in. dotyczące przemocy w rodzinie mające na celu sprawdzenie czy popełniono przestępstwo, zlecenie zebrania i zabezpieczenia dowodów, zatrzymanie podejrzanego o popełnienie przestępstwa.

Prokuratura Rejonowa w Puławach - ul. Lubelska 7, tel. 81 886 10 06, fax 81 886 33 38

Kolejną instytucją jest **Komenda Powiatowa Policji w Puławach**. Do zadań Policji mających na celu ochronę ofiar przemocy domowej zgodnie z obowiązującym prawem należy: interwencja w sytuacji uzyskania zgłoszenia o przemocy w rodzinie, uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”, sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa), zatrzymanie sprawców przemocy domowej stwarzających w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia, wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia

przestępstwa, zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa, podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy, udzielenie informacji osobom doświadczającym przemocy o możliwości uzyskania pomocy.

Komenda Powiatowa Policji w Puławach - ul. Wojska Polskiego 6, 24-100 Puławy,
tel. 81 889 02 10, 81 889 02 09

Komisariat Policji w Kurowie - ul. Lubelska 45, 24-170 Kurów, tel. 81 881 10 07

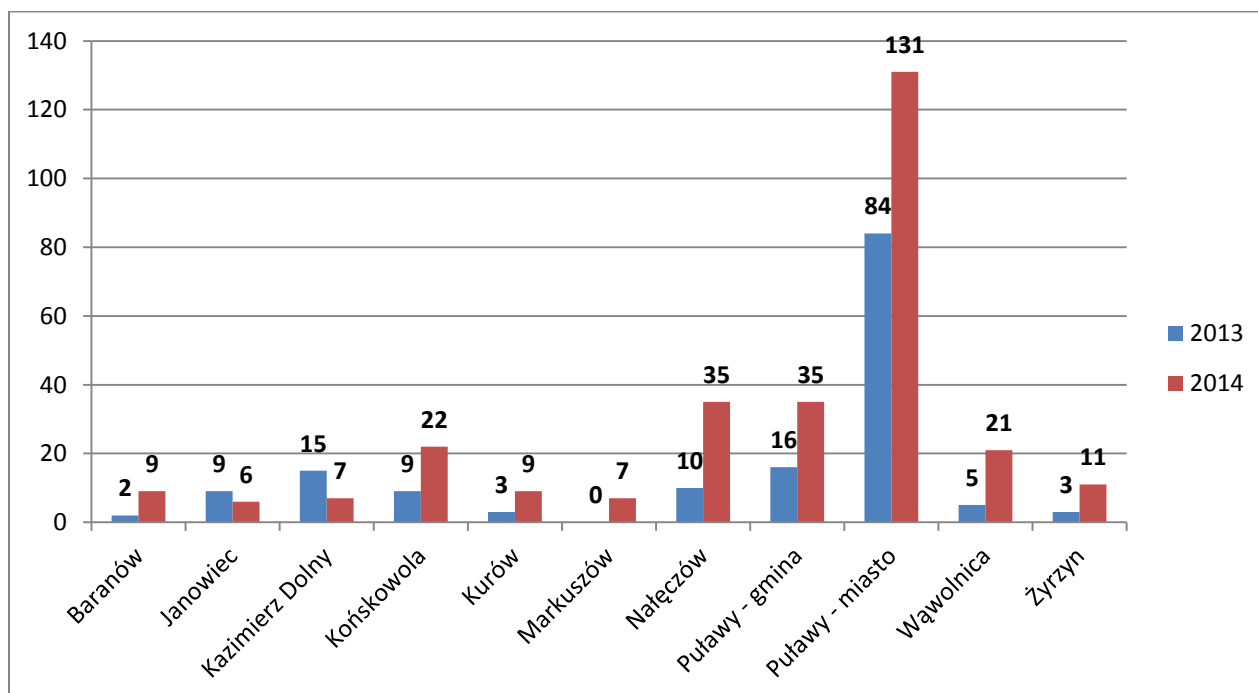
Posterunek Policji w Kazimierzu Dolnym - ul. Nadrzeczna 30, 24-120 Kazimierz Dolny,
tel. 81 889 02 48

Posterunek Policji w Nałęczowie - ul. Kościuszki 5, 24-150 Nałęczów, tel. 81 889 02 61

4. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie puławskim

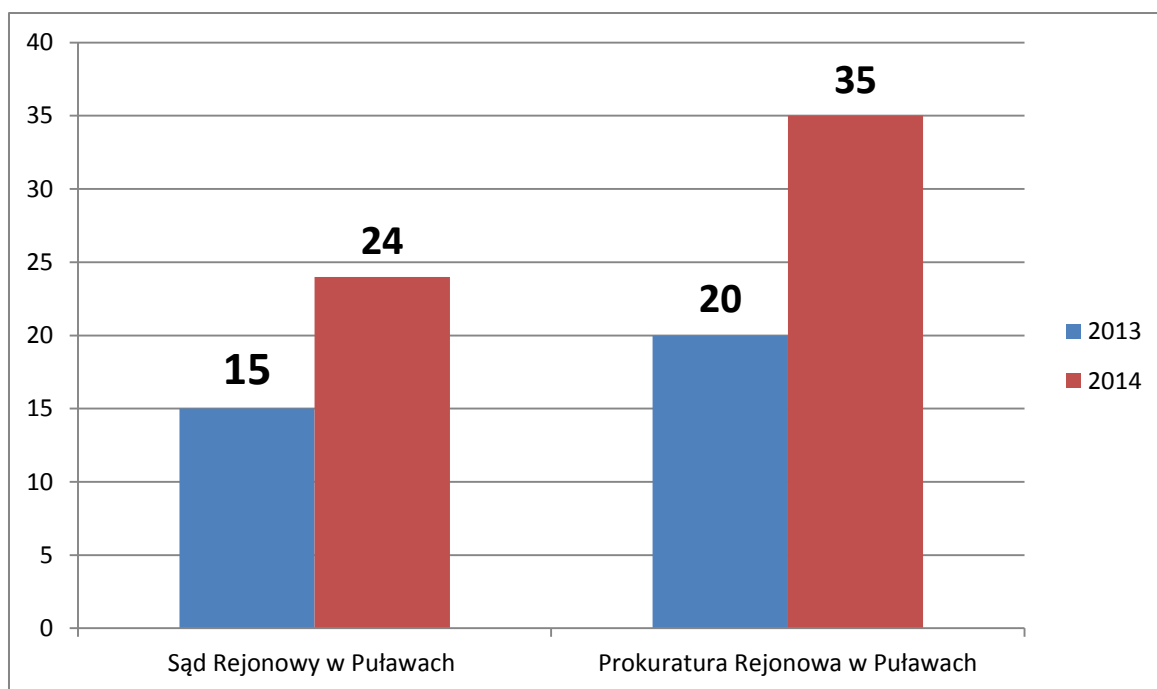
Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu puławskiego jest oparta o dane za lata 2013-2014 uzyskane od pracowników instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie, tj. Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z terenu powiatu puławskiego, Prokuratury Rejonowej w Puławach, Komendy Powiatowej Policji w Puławach, Sądu Rejonowego w Puławach, Puławskiego Stowarzyszenia Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach.

Analizując dane uzyskane od Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie funkcjonujących w powiecie puławskim można stwierdzić, że w powiecie puławskim we wszystkich gminach zostały powołane zespoły interdyscyplinarne. Statystyki przekazane przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu powiatu puławskiego (wykres 1.) wskazują, że skala ujawniania przemocy w rodzinie utrzymuje tendencję wzrostową. W powiecie puławskim w 2013 roku założono 156 Niebieskich Kart, natomiast w 2014 roku – 293 Niebieskie Karty. Liczba założonych Niebieskich Kart w 2014 roku wzrosła prawie dwukrotnie (87,8%) w stosunku do roku poprzedniego. Najwięcej Niebieskich Kart zostało założonych w mieście Puławy (2013 r. - 84, 2014 r. - 131). Dane te mogą wskazywać na coraz większy stopień zaangażowania pracowników instytucji oraz ich wrażliwość i wzrost świadomości na temat tak poważnego problemu społecznego jakim jest przemoc w rodzinie. Niebieskie Karty najczęściej dotyczyły przemocy w stosunku do osób dorosłych, natomiast w kilku przypadkach wszczęto procedurę Niebieskiej Karty z powodu przemocy stosowanej wobec dzieci (2013 r. – 10, 2014 r. – 7).

Wykres 1. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu powiatu puławskiego w latach 2013 i 2014.

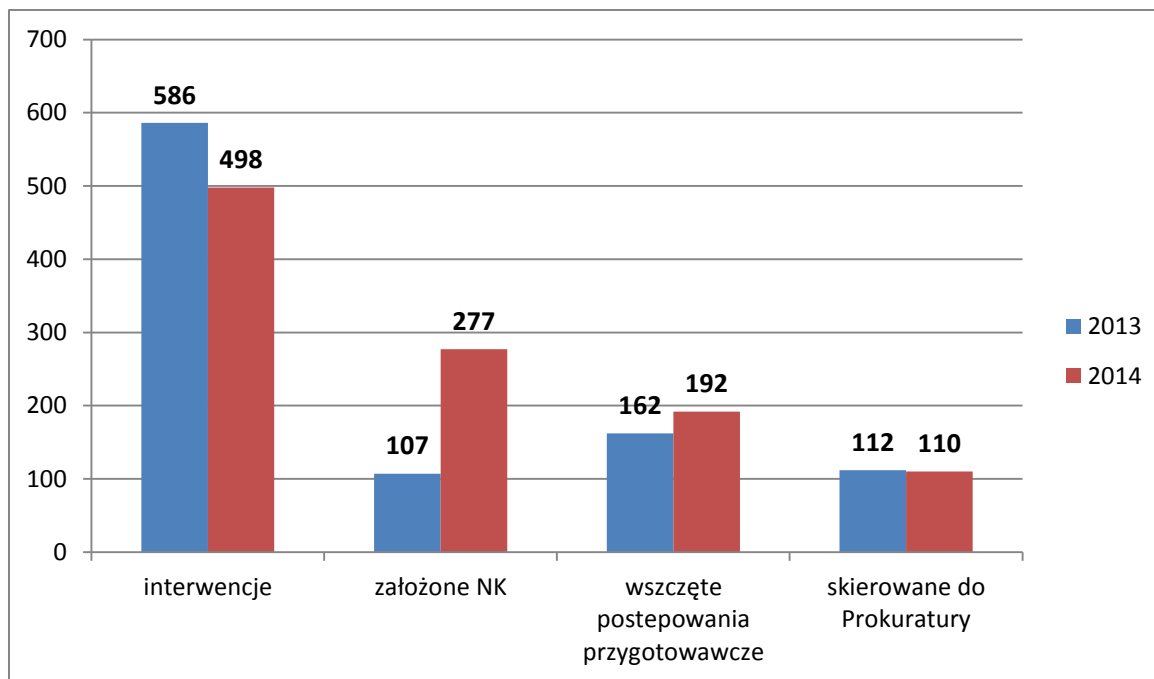
W konsekwencji podjętych czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty Zespoły Interdyscyplinarne w 2013 r. przekazały do Sądu Rejonowego w Puławach 15 wniosków dotyczących przemocy w rodzinie oraz 24 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Puławach. Natomiast w 2014 r. zaobserwowano wzrost liczby przekazanych wniosków. Było to odpowiednio: do sądu – 24, do prokuratury – 35 zawiadomień.

Wykres 2. Zawiadomienia dotyczące przemocy w rodzinie skierowane przez Zespoły Interdyscyplinarne z terenu Powiatu Puławskiego w latach 2013 i 2014 do Sądu Rejonowego w Puławach i Prokuratury Rejonowej w Puławach.

Z danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Puławach (wykres 3.) wynika, że liczba przeprowadzonych w 2013 r. interwencji wyniosła 586, natomiast w 2014 r. - 498, z czego wynika, że zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 88 interwencji. Natomiast liczba założonych Niebieskich Kart wyniosła w 2013 r. – 107, a w 2014 r. – 277, z czego widać że wzrosła ponad dwukrotnie (258,9%). Świadczyć to może o coraz lepszym funkcjonowaniu procedury Niebieskiej Karty oraz wzroście świadomości społecznej w zakresie poszukiwania pomocy w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie.

Komenda Powiatowa Policji w Puławach wszczęła w 2013 r. 162 postępowania w sprawie znęcania się nad rodziną (z art. 207 § 1 kk), natomiast w 2014 r. - 192 postępowania. W efekcie podjętych czynności zostało skierowanych do Prokuratury Rejonowej w Puławach w 2013 r. - 112 wniosków, natomiast w 2014 r. było ich 110.

Wykres 3. Statystyki Komendy Powiatowej Policji w Puławach dotyczące przemocy w rodzinie – liczba interwencji i założonych Niebieskich Kart w latach 2013 i 2014

Kolejną instytucją, która zajmuje się zjawiskiem przemocy w rodzinie jest Sąd Rejonowy w Puławach. Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Puławach II Wydział Karny wynika, że w 2013 r. wpłynęły 123 sprawy o czyn z art. 207 § 1 k.k., tj. znęcanie się nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, natomiast w 2014 r. było 141 takich spraw.

W sprawach o ww. czyn, gdzie pokrzywdzonymi byli małoletni, w 2013 r. wydano 24 wyroki, natomiast w 2014 r. - 7 wyroków.

Do uczestniczenia w programach korekcyjno-edukacyjnych w 2013 r. Sąd Rejonowy w Puławach Wydział Karny wyrokiem zobowiązał 2 osoby stosujące przemoc w rodzinie, a w 2014 r. - 5 skazanych za popełnienie tego czynu. W powiecie puławskim jest program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie, jednak w związku z trudnościami związanymi z naborem do grupy, zgłaszające się po pomoc osoby stosujące przemoc są objęte indywidualnym wsparciem, w tym oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi.

W 2005 r. w wyniku realizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach utworzono Punkt Interwencji Kryzysowej, który od 2007 r. został przekształcony w Ośrodek Interwencji Kryzysowej z Hostelem dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Obecnie Hostel składa się z trzech pokoi z kuchnią i łazienką. Są to niezależne pomieszczenia

przeznaczone dla 8 osób. Lokal użytkowany jest na podstawie porozumienia z Regionalnym Centrum Kształcenia Ustawicznego w Puławach. Bieżące koszty utrzymania hostelu ponosi PCPR. Osoby umieszczone w hostelu są objęte szeroko rozumianą pomocą psychologiczną i prawną przez pracowników OIK, a ich pobyt w hostelu jest bezpłatny.

Mieszkańcom Miasta Puławy Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego w ramach Programu pomocy całodobowej dla osób doznających przemocy w rodzinie udziela schronienia oraz pomocy psychologicznej i prawnej (Centrum Interwencji Kryzysowej).

Poniżej przedstawione są dane (tab.2) dotyczące liczby osób, którym udzielono pomocy w ramach działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK) oraz Puławskiego Stowarzyszenia Ochrony Zdrowia Psychicznego (CIK).

	2013		2014	
	OIK	CIK	OIK	CIK
Liczba osób doznających przemocy w rodzinie	220	256	180	220
Liczba osób stosujących przemoc w rodzinie	32	10	42	16
Liczba osób, którym udzielono schronienia w hostelu	12	11	14	19
Liczba osób, którym udzielono porad prawnych	77	34	92	25

Tabela 2. Dane liczbowe z działalności OIK i CIK

W 2013 r. z pomocy psychologicznej w OIK i CIK skorzystało łącznie 476 osób doświadczających przemocy w rodzinie, natomiast w 2014 r. z pomocy skorzystało 400 osób. Na indywidualne spotkania terapeutyczne w 2013 r. zgłosiły się 42 osoby zdiagnozowane przez psychologów jako stosujące przemoc w rodzinie, a w roku 2014 było tych osób o 16 więcej, tj. 58. Ze schronienia w hostelu w 2014 r. skorzystały 33 osoby, a w roku poprzednim, tj. 2013, były to 23 osoby. W 2013 r. mieszkańcom powiatu puławskiego udzielono łącznie 111 bezpłatnych porad prawnych, natomiast w 2014 r. udzielono 117 porad.

Prawdziwą skalę problemu przemocy w rodzinie w powiecie puławskim trudno jest określić. Zdecydowanie najważniejszą trudnością w zdiagnozowaniu zjawiska przemocy w rodzinie jest uzyskanie precyzyjnych i odzwierciedlających rzeczywistość danych charakteryzujących rozmiar przemocy, przede wszystkim z uwagi na fakt, że niejednokrotnie jest ona zjawiskiem ukrytym, a ofiary przemocy nie mają odwagi szukać pomocy instytucjonalnej.

ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - realizacja programów wspierających osoby doświadczające przemocy, - funkcjonowanie lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w każdej gminie powiatu, - pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na realizację szerokiej oferty wsparcia osób doświadczających przemocy oraz szkolenie osób z instytucji pracujących w obszarze przemocy, - dobra współpraca ze służbami, instytucjami i organizacjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, - dobrze przygotowana i stale podnosząca umiejętności kadra specjalistyczna pracująca z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie, - całonocny hostel dla osób doświadczających przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> - silne zakorzenienie zjawiska przemocy w obyczajowości podtrzymywane przez mity i stereotypy, - zbyt mała wiedza na temat zjawiska przemocy, zjawisko nierozpoznawalne nawet przez same osoby jej doświadczające, - społeczne przekonanie o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę w sytuacji ujawnienia przemocy, - niewystarczająca pomoc specjalistyczna dla osób doświadczających przemocy, zwłaszcza w małych miejscowościach i na wsiach, - niewystarczająca pomoc specjalistyczna dla osób stosujących przemoc, - braki kadrowe w instytucjach pomocy społecznej, brak przygotowanych specjalistów mogących udzielić pomocy osobom doświadczającym przemocy i osobom stosującym przemoc, - obciążenie nadmiarem obowiązków pracowników pomocy społecznej, instytucji pomocowych, - niewystarczające zabezpieczenie finansowe do realizacji zadań ustawowych związanych z przemocą, - niewystarczająca infrastruktura instytucjonalna dla osób uwikłanych w przemoc
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych, m.in. z funduszy unijnych, dotacji celowych, - wzrost świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy, 	<ul style="list-style-type: none"> - silne mity i stereotypy społeczne, które powodują ukrywanie zjawiska przemocy oraz opór przed poszukiwaniem pomocy i niechęć we współpracy, - bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz rozwiązywaniu swoich problemów, - wypalenie zawodowe osób pomagających, brak superwizji, - poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc w rodzinie oraz brak zaplecza zabezpieczającego egzekucję egzmisji sprawców przemocy, - rozciągnięcie w czasie procedur prawnych,

5. Cele strategiczne i kierunki działania – sposób realizacji, wskaźniki i oczekiwane rezultaty

Celem głównym Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Powiecie Puławskim.

Lp.	Cele strategiczne	Sposób realizacji - działanie	Wskaźniki
1.	Profilaktyka i działania informacyjno-edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie	<p>1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania specjalistycznej pomocy (psychologicznej, medycznej, prawnej, socjalnej) przez osoby dotknięte przemocą w rodzinie poprzez ulotki, na stronach internetowych itp.</p> <p>2. Organizacja powiatowych kampani, konferencji, szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie i jej zapobiegania</p> <p>3. Opracowanie i realizacja programów mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.</p> <p>4. Zwiększenie dostępności (rozwijanie) do poradnictwa rodzinnego i zajęć psychoedukacyjnych podnoszących umiejętności wychowawcze.</p> <p>5. Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych, m.in. z agresją, stresem itp.</p>	<p>- liczba przeprowadzonych akcji informacyjnych i konferencji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>- liczba opracowanych programów i podjętych inicjatyw na rzecz profilaktyki przemocy,</p> <p>- liczba i rodzaj przeprowadzonego poradnictwa oraz korzystających osób, w tym przeprowadzonych warsztatów i programów edukacyjnych,</p>

2.	Zapewnienie ochrony i udzielanie wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	<p>1. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób doznających przemocy i ich rodzin.</p> <p>2. Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w sytuacjach kryzysowych (hostel).</p> <p>3. Prowadzenie grup wsparcia i samopomocowej dla osób doznających przemocy w rodzinie.</p> <p>4. Izolacja sprawców przemocy od osób krzywdzonych na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.</p> <p>5. Współpraca z instytucjami działającymi w obszarze m.in. przemocy w rodzinie w powiecie puławskim (Prokuraturą, Sądem, Policją, Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie itp.).</p>	<p>- liczba udzielonych porad,</p> <p>- liczba osób korzystających ze schronienia,</p> <p>- liczba przeprowadzonych grup i liczba osób uczestniczących w spotkaniach,</p> <p>- liczba izolowanych sprawców,</p>
3.	Działania edukacyjno- korekcyjne skierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie	<p>1. Realizowanie programów terapeutycznych i psychoedukacja indywidualna dla osób stosujących przemoc w rodzinie.</p> <p>2. Realizowanie powiatowego programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowiącego załącznik do niniejszego programu.</p>	<p>- liczba osób korzystających z psychoedukacji indywidualnej dla osób stosujących przemoc w rodzinie.</p> <p>- liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programach,</p>

4.	<p>Poprawa jakości i skuteczności pomocy udzielanej osobom doświadczającym przemocy oraz uwikłanym w przemoc w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział w specjalistycznych szkoleniach i warsztatach. 2. Udział w konferencjach i seminariach, wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami udzielającymi pomocy. 3. Udział w zespołach interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 4. Wzmacnianie współpracy między instytucjami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 5. Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. superwizje, szkolenia) 	<p>- liczba szkoleń, warsztatów, itp. i liczba osób w nich uczestniczących, - liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych,</p>
----	---	---	---

Cele działań i przewidywane rezultaty odnoszą się do obszarów:

- *Profilaktyka* – promowanie wartości rodzinnych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych i wychowawczych.
- *Edukacja* - przekazywanie wiedzy na temat zjawiska przemocy, jego skutków, informowanie o możliwościach pomocy.
- *Interwencja* - przerwanie przemocy, ochrona ofiar, propagowanie izolowania sprawców od ofiar przemocy, podejmowanie oddziaływań edukacyjno- korekcyjnych na sprawców.
- *Wspieranie* - przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia i bezradności u ofiar przemocy, uświadamianie praw i możliwości rozwiązania problemu poprzez pomoc psychologiczną, prawną i socjalną.

Oczekiwane rezultaty:

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej związanej ze zjawiskiem przemocy w rodzinie.
2. Wzrost świadomości osób uwikłanych w przemoc co do znajomości zjawiska przemocy oraz możliwości szukania profesjonalnej pomocy.
3. Upowszechnienie wiedzy o instytucjach zajmujących się profesjonalną pomocą osobom uwikłanym w przemoc.
4. Podniesienie jakości świadczonej pomocy przez podmioty realizujące działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc.
6. Interdyscyplinarność działań różnych służb udzielających wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zwiększenie różnorodności i liczby działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

6. Realizacja programu

Odbiorcy programu – grupy docelowe

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Puławskim jest skierowany do następujących grup odbiorców:

- osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym: dzieci, osób starszych, osób niepełnosprawnych, świadków przemocy,

- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizatorzy programu

Koordynatorem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Puławskim na lata 2016-2022 jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu puławskiego,
 - zespołami interdyscyplinarnymi ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie z terenu powiatu puławskiego,
 - Komendą Powiatową Policji w Puławach,
 - Sądem Rejonowym w Puławach,
 - Prokuraturą Rejonową w Puławach,
 - Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Puławach,
 - organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami,
 - placówkami oświatowymi i świetlicami środowiskowymi,
 - poradniami specjalistycznymi
- oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz osób doświadczających przemocy lub stosujących przemoc.

Źródła finansowania

Realizacja zadań zaplanowanych w Programie będzie finansowana:

- ze środków własnych Powiatu,
- z dotacji celowych z budżetu państwa,
- z funduszy z Unii Europejskiej,
- z dotacji z konkursów ogłaszanych na realizację działań z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Czas realizacji:

Zakłada się, że Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie puławskim będzie realizowany od 2016 r. do 2022 r.

Monitoring

Monitoring programu będzie polegał na analizie danych zawartych we wskaźnikach dotyczących realizowanych w Programie zadań. Dane będą zbierane od podmiotów realizujących poszczególne zadania przez koordynatora Programu, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Puławach i zawarte w corocznych sprawozdaniach z działalności Centrum, przedkładanych Radzie Powiatu Puławskiego.